

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת נח

תשפ"ד

(שנה ז', גליון מס' 312)

שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

**השיעור השבועי עם הרב אליהו בר חן,
מתקיים בכל יום שלישי, בבית הכנסת "כתר תורה" -
ניסנית,
ביישוב ניצן ב'**

זמן תחילת השיעור:

שעון חורף - 19:45

שעון קיץ - 20:00 (כאשר זמן צאת הכוכבים מתארך,

השיעור מתקיים מיד לאחר תפילת ערבית)

לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה, לכתובת k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גליון שבועי"

זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
19:18	18:38	17:26	ירושלים:
19:15	18:39	17:41	תל אביב:
19:16	18:38	17:31	חיפה:
19:18	18:41	17:44	באר שבע:

פרשת נח התשפ"ד

"תתן אמת ליעקב"

- א. "וַאֲתֶם פְּרוּ וַרְבוּ, שְׂרָצוּ בְּאֶרֶץ, וַרְבוּ בָהּ", (בראשית, ט' - ז').
- ב. חודש זה, נקרא בשם "מרחשוון", ובטעם הדבר, כתב הגה"ק רבינו חיים פאלאגיי זיע"א¹ :
- א. "כתב רבינו בחיי ז"ל, בספר שמות, בסדר זמן לידת השבטים - בנימין הצדיק, נולד ביום יא' לחודש מר חשון, ובו ביום שנולד בנימין, מתה רחל, כדכתיב², 'וַיְהִי בְצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה, וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן אוֹנִי, וְאָבִיו קָרָא לוֹ בְנִימִין, עכ"ל.
- ולפי זה, אשכחן, טוב טעם על קריאת שם החודש הזה מר חשון, על שם, דנפטרה בו אמא רחל.
- ו- 'מר', ראשי תיבות, מתה רחל.
- וכהאי גוונא, כבר אמרו חז"ל דנקרא כך, משום דבו מתה שרה, כדאיתא במדרש מגילת אסתר"³.
- ב. "על שם, שאין בו יום טוב".
- ג. "על שם, טיפת הגשמים שיורד,
- ד- 'מר', הוא, מלשון 'הן גוים כְּמַר'⁴."

¹ בספרו הקדוש "מועד לכל חי", ("חודש חשון", סימן כו' - אזהרות החודש, אות ד').

² בראשית, לה' - יח'.

³ ועיין בספר "סדר הדורות", דף יג' סוף ע"ב.

⁴ ישעיה, מ' - טו'.

ג. עוד כתב הגה"ק רבינו חיים פאלאג'י זיע"א⁵ :

"ראוי להיזהר בחודש הזה, לעשות חסד זה עם זה, בגופו ובממונו, לעשיר ולאביון,

יותר משאר חודשי השנה, לפי בחינתו, ומאת ה' תהיה משכורתו.

ולפי מה שכתב בספר 'מעשה הצדקה' - דהחודש הזה, בחינת גבורה,

יתגבר על יצר הרע ביותר, שלא יחטא,

ויתגבר כארי, לעמוד בבוקר לעבודת בוראו, כי בא זמנו לקום באשמורת.

ולעשות גבורה נגד חוטאים, למחות בידם, ולהשיב רבים מעוון, להיות מזכה לחייביא, כי כאיש כגבורתו".

עוד כתב רבינו זיע"א⁶ :

"החודש הזה, שבטו נפתלי ...

וראוי לרוץ בו לדבר מצוה, כמדתו 'אֵלֶּה שְׁלַחֵה' ⁷ ."

ד. "מידת העצבות", מביאה את האדם לידי "מוות",

וכפי שכתב בספר הקדוש "תפארת היהודי"^{8 9}, על הפסוקים¹⁰, "וַיִּנָּחֵם יְהוָה כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ, וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ. וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה, מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה, עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם, כִּי נִחְמַתִּי כִּי עָשִׂיתֶם":

ועיין בפירוש רש"י שם.

⁵ בספרו הקדוש "מועד לכל חי", ("חודש חשון", סימן כו' - אזהרות החודש, אות א').

⁶ בספרו הקדוש "מועד לכל חי", ("חודש חשון", סימן כו' - אזהרות החודש, אות ה').

⁷ בראשית, מט' - כא'.

⁸ "ספרי היהודי הקדוש מפרשיסחא ובניו", (חידושי תורה וסיפורים, סי' סט').

⁹ משמו של הרה"ק רבי נתן דוד זיע"א משידלאווצי.

¹⁰ בראשית, ו', ו' - ז'.

"נודע, כי זקני היהודי הקדוש זצלה"ה, אמר, שנולד בבחינת עצבות, למונעו מעבודת ה',

וכל ימיו, היה עבודתו לבוא לשמחה.

ולולי זאת, היה עוד גדול יותר במדריגתו.

ודור המבול, שהיה סמוך לאדם הראשון, היו בעלי מדריגה ודעת, ובשמחה,

עד שלא היה מידת הדין, ביכולתו להענישם.

ולזה, נתן העונש, לאסוף מהם השמחה, ולהכניס בהם עצבות,

'וַיִּתְּעַצֵּב אֶל לְבוֹ - של כל אחד ואחד ממקור השפע,

ואז אמר, 'אִמְחָה אֶת הָאָדָם'."

והנה, כל הקללות שנאמרו בפרשת "כי תבוא", באות לאדם, בעבור היותו בעצבות,

וכמאמר הכתוב ¹¹, "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב, מְרַב כֹּל".

והנה, בעניין "מעלת השמחה", מצינו כדלהלן:

א. בספר מלכים ¹², מצינו:

שכאשר מת אחאב מלך ישראל, פָּשַׁע מֶלֶךְ מוֹאָב, בִּיהוֹרֵם בְּנוֹ.

ומשכך, שלח יהורם שליחים, אל יהושפט מלך יהודה,

האם יסכים לילך עמו, להילחם במואב?

והשיבו יהושפט -

"כְּמוֹנֵי כְּמוֹדָה, כְּעַמֵּי כְּעַמְּךָ, כְּסוֹסֵי כְּסוֹסֶיךָ".

וכמו כן -

¹¹ דברים, כח' - מז'.

¹² ב', פרק ג'.

יְעֲצוּ יְהוֹשֻׁפֵט, לִלְכֹת דֶרֶךְ אֶרֶץ אֲדוּם, בְּכַדֵי שִׁילְכוּ יַחַד עִם מֶלֶךְ אֲדוּם לְמַלְחָמָה.

וְאִזּוּ, הִקִּיפוּ אֶת מוֹאָב, בְּמִשְׁךְ שִׁבְעָה יָמִים.

וְכִשְׁנִגְמְרוּ לָהֶם הַיָּמִים, שָׁאַל יְהוֹשֻׁפֵט -

"הֲאֵינִן פֹּה נִבְיֵא לָהּ, וְנִדְרָשָׁה אֶת ה' מֵאוֹתוֹ?"

וְהִשִּׁיבוּ לוֹ, שֶׁנִּמְצָא עִמָּם הַנְּבִיא אֱלִישָׁע בֶּן שִׁפְט -

"אֲשֶׁר יֵצֵק מִיָּם עַל יְדֵי אֱלֹהָיו".

וְכַאֲשֶׁר הֵם בָּאוּ אֶצֶל אֱלִישָׁע, כַּעַס אֱלִישָׁע עַל יְהוֹרָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר לוֹ -

"מָה לִּי וְלָךְ, לָךְ אֶל נְבִיאֵי אֲבִיךָ וְאֶל נְבִיאֵי אִמֶּךָ ... חַי ה' צְבָאוֹת אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו,

כִּי לֹוִלִי פָנִי? הַוֹּשֵׁפֵט מֶלֶךְ יְהוּדָה אָנִי נֹשֵׂא, אִם אֲבִיט אֶלֶיךָ וְאִם אֶרְאֶךָ".

וּבִשְׂבִיל שֶׁתִּשְׂרָה עֲלָיו נְבוּאָה, בִּיקֵשׁ אֱלִישָׁע -

"וְעַתָּה קַחוּ לִי מִנְגֹן, וְהָיָה כִּנְגֹן הַמִּנְגֵן וְתָהִי עָלָיו יַד ה'".

וּדְרָשׁוּ עַל כֵּךְ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל¹³ :

"לְלַמֶּדְךָ, שְׂאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה, לֹא מֵתוֹךְ עֲצָבוֹת, וְלֹא מֵתוֹךְ עֲצָלוֹת, וְלֹא מֵתוֹךְ

שְׁחוֹק, וְלֹא מֵתוֹךְ קִלּוֹת רֹאשׁ, וְלֹא מֵתוֹךְ שִׁיחָה, וְלֹא מֵתוֹךְ דְּבָרִים בְּטָלִים,

אַלּא, מֵתוֹךְ דְּבַר שְׂמִחָה שֶׁל מִצְוֵה",

וּמִדְרַשׁת רַבּוֹתֵינוּ ז"ל זו, נִמְצְאוּ לְמַדִּים ב' דְּבָרִים :

הַאֲחַד, שֶׁלְּצוֹרֵךְ הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, צָרִיךְ הָאָדָם לֵהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה,

וְהַשֵּׁנִי, שֶׁגִּדְרַת הַשְּׂמִיחָה הָאֲמִיתִית, הִיא שְׂמִיחָה שֶׁל מִצְוֵה בְּלִבָּד.

ב. יְדוּעַ וּמְפֹרָסִים¹⁴, מָה שֶׁהֶעִיד רַבֵּינוּ הָאֲר"י זִיע"א עַל עֲצָמוֹ :

שְׂטֵעַם הַדְּבַר, שֶׁהוּא זָכָה לֵהִגִּיעַ לִיְדֵי דְרָגַת "רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ",

הוּא, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא שְׂמִיחָה בְּשִׂמְחַת הַמִּצְוֵה, יוֹתֵר מִשְּׂמִיחַת גֵּן עֵדֵן.

¹³ שבת, ל' ע"ב.

¹⁴ יעו"ן ב"משנה ברורה", חלק ו', סי' תרסט', סק".

ג. זאת ועוד מצינו, שהשרוי בשמחה, הוא מבני העולם הבא, וכדלהלן.

דהנה, במסכת תענית¹⁵, מצינו:

שרבי ברוקא חוזאה, פגש את אליהו הנביא בשוק של "בי לפטי",

ושאל רבי ברוקא את אליהו הנביא, האם יש כאן אדם מהעוברים ושבים שבשוק,
שהוא בן העולם הבא?

ותוך כדי כך, עברו שני אחים,

והעיד עליהם אליהו הנביא, שהם בני העולם הבא.

ניגש אליהם רבי ברוקא, ושאל אותם אודות מעשיהם.

והשיבו לו -

שהם אנשים שמחים, ומשמחים בני אדם,

וכמו כן, כאשר הם רואים אנשים שיש להם מריבה ביניהם, הם טורחים ועושים
ביניהם שלום.

ומבואר:

שהשמחה מביאה את האדם, להיות מבני העולם הבא¹⁶.

ובטעם הדבר, כתב¹⁷ רבינו המהרש"א זיע"א:

דהנה, מצינו במסכת סנהדרין¹⁸, "בשעה שאדם מצטער, שכינה מה לשון
אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי",

¹⁵ כב' ע"א.

¹⁶ כאשר האדם כועס, מצינו בגמרא (נדרים, כב' ע"א), שהוא מבני גיהנם:

"כל הכועס, כל מיני גיהנם שולטים בו".

וביאר בזה, ה"שיטה מקובצת" (ד"ה "כל הכועס"):

"יש לפרש, גיהנם ממש".

וכן הוא בספר "שני לוחות הברית" (להשל"ה הקדוש. שער האותיות, אות הרי"ש - רצון, ד"ה ח'), יעו"ש.

¹⁷ ב"חידושי אגדות".

והיינו -

שבשעה שהאדם שרוי בצער, כביכול, אף הקדוש ברוך הוא שרוי עמו באותו הצער, בבחינת¹⁹, "עמו אֶנְכִי בְּצָרָה".

ומכיוון שאותם אחים היו משמחים את העצובים, הרי, שבאותו העת, הם שְׂמְחוּ אף את הקדוש ברוך הוא.

ומשום כך, הם זכו להיות בני העולם הבא.

ה. במסכת תענית²⁰, מצינו לדבריו של רבי אמי:

"בא וראה כמה גדולים בעלי אמנה,

מניין?

מחולדה ובור.

ומה המאמין בחולדה ובור, כך,

המאמין בהקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה,"

ובביאור המעשה, כתב רש"י הקדוש:

"שהמיתו שני בני אדם ...

מעשה בבחור אחד, שנתן אמונתו לריבה אחת שישאנה,

אמרה, מי מעיד?

והיה שם בור אחד וחולדה,

אמר הבחור, בור וחולדה עדים בדבר.

לימים, עבר על אמונתו, ונשא אחרת, והוליד שני בנים,

אחד, נפל לבור, ומת,

¹⁸ מו' ע"א.

¹⁹ תהילים, צא' - טו'.

²⁰ ח' ע"א.

ואחד, נשכתו חולדה, ומת.

אמרה לו אשתו, מה מעשה הוא זה שבנינו מתים במיתה משונה?

ואמר לה, כך וכך היה המעשה²¹.

והנה, מעשה זה, הובא בהרחבה בדברי "הערוך"²², הביאו^{23 24} רבינו המהר"ל זיע"א, וכדלהלן:

"מעשה, בנערה שהיתה הולכת לבית אביה, והיתה מקושטת בכסף וזהב, ותתע בדרך, והלכה בלא ישוב,

כשהגיע חצי יום, צמאה, ולא היה לה לוייה,

ראתה באר ודלי, וחבל קשור, נשתלשלה וירדה לבור,

לאחר ששתתה, בקשה לעלות ולא היתה יכולה, וצעקה.

עבר עליה אדם ושמע קולה, עמד על פי הבאר והציץ, ולא היה יכול להבחין לה,

²¹ ויעיין בתוספות (בד"ה "בחולדה ובור כך, בהקב"ה על אחת כמה וכמה") שהביאו את המעשה באופן אחר.

וכמו כן, בפירוש "דעת זקנים" לבעלי התוספות (בראשית, לא' - מח').

ועיין עוד, מה שכתב בזה, רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, בספרו הקדוש "בן יהודע" (ח' ע"א),

²² ערך "חלד", א'.

²³ בספרו "נתיבות עולם", נתיב האמונה, פרק א'.

²⁴ ובסוף דבריו, ביאר רבינו המהר"ל זיע"א:

"ויש לך לדעת, אלו שני דברים חולדה ובור, הם נגד זכר ונקבה.

כי החולדה, כנגד הזכר,

מפני שלשון חולדה, מלשון חלדה, שמנקב החולדה בעקרי הבית,

שכך אמרו בכל מקום על החולדה, והוא כמו הזכר שמנקב.

אבל הבור, הוא הפך זה, שיש לו בית קיבול דומה לנקבה,

וכן אמר הכתוב (משלי, ה' - טו'), 'שְׁתֵּה מִיַּם מְבוֹרָךְ',

ודבר זה מבואר בכמה מקומות".

אמר לה, מן בני אדם אתה או מן מזיקים?
אמרה, מן בני אדם.
אמר לה, השבעי לי שמבני אדם את,
נשבעה לו.
אמר, מי הביאך לכאן?
ספרה לו המעשה.
אמר, אם אני מעלך, תנשא לי?
אמרה, הן,
העלה, ורצה להזדקק לה.
מיד אמרה לו, מאיזה עם אתה?
אמר לה, מישראל אני, ממקום פלוני, וכהן אני.
אמרה, אף אני ממקום פלוני, ממשפחה פלונית,
ואמרה לו, עם קדוש כמותך, שבחר בך הקדוש ברוך הוא מכל ישראל, ואתה
מבקש לעשות כבהמה בלא קידושין וכתובה?
בא אצל אבי ואמי, ואני מתארסת לך.
נתנו ברית זה לזה,
אמר, מי יהיה עד?
והיתה חולדה כנגדן,
אמר לה, השמים וחולדה ובור, עד, שאין אנו מכזבין זה בזה.
הלכו כל אחד לדרכו.
הנערה עמדה באמונתה, וכל מי שתבעה, היתה ממאנת עליו,
כיון שהחזיקו בה, נהגה עצמה כשוטה, וקרעה בגדיה, עד שנמנעו בני אדם ממנה.
והוא, כיון שעבר מפניה, שכחה,

ונשא אשה, ונתעברה, וילדה, חנקתו חולדה,
ועוד נתעברה, וילדה בן, ונפל לבור.
אמרה אשתו, אם כדרך בני אדם היו מתים, הייתי אומר צדוק הדין, ועכשיו שמתו
מיתה משונה, אין זה בלא עון,
ספר לי מעשיך.
גילה לה המעשה, ונתגרשה ממנו,
אמרה, לך אצל חלקך שנתן לך הקב"ה.
הלך ושאל בעירה, אמרו לו, נכפית היא ²⁵,
הלך אצל אביה, פירש לו כל המעשה.
אמר לו, אני מקבל מומיה,
בא אצלה, התחילה לעשות כמנהגה.
סיפר לה מעשה חולדה ובור,
אמרה לו, עמדתי בבריתי.
מיד נתישבה דעתה, ופרו ורבו בבנים ובנכסים".
ומבואר מהנ"ל:
שכאשר האדם מאמין בדבר כל שהוא, בצורה חזקה ביותר,
אותו הדבר שמאמין בו, מקבל כוח משמים להיות לו לעזר ולסימן.
וכמו כן, שבשעה שהוא משנה מדיבורו ומאמונתו,
אזי, הוא מקבל את עונשו מן השמים.
והנה, במסכת תענית ²⁶, מצינו לדבריו של רבי אמי:
"אין גשמים יורדין, אלא, בשביל בעלי אמנה",

²⁵ פירוש "נשתטית".

²⁶ ח' ע"א.

ובטעם הדבר, נראה, על פי מה שמצינו במסכת תענית ²⁷ :

שטעם הדבר, נקראים הגשמים - "גבורות גשמים", "מפני שיורדין בגבורה",

והיינו :

שהמתגבר על יצרו הרע, כמהות ירידתן של הגשמים, הרי הוא "איש האמת",

ולפיכך, כשם שהוא נוהג כמהות הגשמים, נוהגים עמו מן השמים, ומורידים

לעולם גשמים בעבורו.

ו. על מאמר הכתוב ²⁸, וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ, שָׁרְצוּ בְּאָרֶץ, וּרְבוּ בָּהּ", כתב רבינו

הרי"ח הטוב זיע"א ²⁹ :

"נראה לי בסייעתא דשמיא -

"אַתֶּם", אותיות "אֶמֶת",

רְמֵז, לעולמות בריאה יצירה עשיה,

שהם, סוד אחדים - עשרות - מאות ³⁰.

ובזה, פירשנו מאמר רבותינו ז"ל ³¹, 'חותמו של הקדוש ברוך הוא, אמת',

דאיתא ב-יעץ חיים ³², ד-שלושה עולמות, בריאה יצירה עשיה, נקראים חותם

האצילות,

²⁷ ב' ע"א.

²⁸ בראשית, ט' - ז'

²⁹ בספרו הקדוש "בן איש חי", (בהקדמתו לפרשתן, שנה שניה).

³⁰ היינו:

האות צ', שייכת למניין האחדים,

והאות מ', שייכת למניין העשרות,

והאות ת', שייכת למניין המאות.

ולהלן באות ז', יתבאר בזה.

³¹ שבת, נה' ע"א.

וזהו שאמרו, 'חותמו של הקדוש ברוך הוא, אמת' רמז ל-בריאה יצירה עשיה.
וידוע, כי עיקר התיקון של מעשינו, הוא בעולמות בריאה יצירה עשיה,
וכאשר יתרבה התיקון והשפע ב-בריאה יצירה עשיה, יתרבה למטה אצלינו,
כי ה-נפש רוח נשמה של ישראל, באים מן בריאה יצירה עשיה.
וזהו שאמר 'וְאֵתָם' - אותיות 'אָמֶת', רמז ל-בריאה יצירה עשיה, שהם 'חותם
אמת',
'פָּרוּ וְרָבוּ' - למעלה בסוד התיקון,
ועל ידי זה, 'שָׂרְצוּ בְּאֶרֶץ' - התחתונה - 'וְרָבוּ בָהּ'".
ז. בשעה שאמה של רבקה ולבן, שולחים את רבקה להינשא ליצחק אע"ה,
בירכו אותה ³³, "אֲחַתְּנוּ אֶתְּ הַיְי לְאֶלְפֵי רִבְקָה".
ובלשון זה, יש לעיין:
שכן, לכאורה היה מספיק שיאמרו "אֲחַתְּנוּ הַיְי לְאֶלְפֵי רִבְקָה", ללא מילת "אֶתְּ".
וביאר בזה ³⁴ רבינו הרי"ח הטוב זיע"א:
דהנה, בזה העולם יש ד' עולמות, והם - אצילות, בריאה, יצירה, עשיה. וסימנך,
אבי"ע.
ואותם העולמות, מְכַנְּנִים כנגד הַמְּסַפְּרִים -
שכן, מניין אחדים ³⁵, הוא כנגד "עולם העשייה",
ומניין העשרות ³⁶, הוא כנגד "עולם היצירה",

³² שער דרושי אבי"ע, פ"ה.

³³ בראשית, כד' - ס'.

³⁴ "בן איש חי", שנה ראשונה, הקדמת פרשת "חיי שרה".

³⁵ היינו:

מ-1 ועד 9, ועד בכלל.

³⁶ היינו:

ומניין המאות ³⁷, הוא כנגד "עולם הבריאה".

ובכל אלו העולמות יש אחיזה לחיצוניים, מלבד מ-"עולם האצילות" - המְכַוֵּן כנגד מניין אֲלָפִים וּרְבָבוֹת ³⁸.

ולפיכך, הם בְּרָכוּהָ, בברכת "אֲחִתְּנוּ אֶת הַיְי לְאֲלֹפֵי רְבָבָה":

שכן, רק את שייכת אל "עולם האצילות", אשר הוא מְכַוֵּן כנגד מניין אֲלָפִים וּרְבָבוֹת,

ברם, אנחנו ³⁹, לא שייכים שם,

בעבור שנאחזים בנו "החיצוניים", מחמת הסיטרא אחרא שדבוקה בנו.

ובמקום אחר, כתב ⁴⁰ רבינו הרי"ח הטוב זיע"א:

"ובזה מובן הטעם שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ⁴¹, 'לא נתנו שבתות לישראל אלא לעסוק בהם בתורה',

והיינו, כי ישראל יש בהם כח לבנות בנין רוחני ועליוני, על ידי עסק התורה.

ולכך נקראו בְּנָאִים, וכמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה ⁴², על פסוק ⁴³, 'וְכָל בְּנֵי־דָרְוָה לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵי־דָרְוָה'.

מ-10 ועד 90, ועד בכלל.

³⁷ היינו:

מ-100 ועד 900, ועד בכלל.

³⁸ היינו:

מ-1000 ומעלה.

³⁹ היינו:

לבן ואמו.

⁴⁰ בספרו הקדוש "בן איש חי" (שנה שניה, פרשת "שמות", בהקדמתו).

⁴¹ וכמאמר רבותינו ז"ל (תלמוד ירושלמי, שבת, פט"ו ה"ג):

"לא ניתנו שבתות וימים טובים - אלא לעסוק בהן בדברי תורה".

⁴² ברכות, סד' ע"א.

וזה הבניין, שבונים אותו על ידי עסק התורה, הוא נעשה בחלק עולם הבא, ולכן בשבת שהוא מעין עולם הבא, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה⁴⁴, צריך להרבות בו בעסק התורה, כי אז יצליחו בו יותר בבניין הרוחני. ולכן כתבו המקובלים ז"ל -

דגדול הפעל הנעשה מעסק התורה ביום שבת, אלף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימי החול.

ולאור המבואר מדבריו של רבינו זיע"א, על מאמר הכתוב⁴⁵, "אַחַתְנּוּ אֶתְ הַיְי לְאַלְפֵי רַבְבָּהּ",

נשכיל ונבין, מפני מה, פועל האדם בלימוד התורה של שבת, אלף פעמים יותר מימות החול:

שכן, השבת יונקת מ-"עולם האצילות"⁴⁶,

וממילא, לימוד התורה של יום השבת, שייך ל-"עולם האצילות",

ולפיכך, כל פעולותיו של האדם, פועלות במספר האלפים, המכונים כנגד עולם זה.

ח. בדין "עונתן של תלמידי חכמים", כתב ה"שולחן ערוך"⁴⁷:

"תְּשַׁמֵּיִשׁ הַמְּטָה, מִתְּעַנּוּגֵי שֶׁבֶת הוּא,

כריתות, כח' ע"ב.

⁴³ ישעיה, נד' - יג'.

⁴⁴ ברכות, נד' ע"ב.

⁴⁵ בראשית, כד' - ס'.

⁴⁶ עיין בדברי רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, בכמה מקומות:

"בן איש חיל", (קונטרס "שני אליהו", דף כג' ע"ב, בד"ה "ונראה").

שו"ת "רב פעלים", (חלק א', קונטרס "סוד ישרים", סי' ד').

"עוד יוסף חי", פרשת "ויגש", אות יב'.

⁴⁷ או"ח, סי' רפ' ס"א.

לפיכך, עונת תלמידי חכמים הבריאים, מליל שבת לליל שבת".

וכתב בזה, הגה"ק בעל "כף החיים" סופר זיע"א ⁴⁸ :

"וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת" ⁴⁹, ראשי תיבות "ביאה",

ללמדך, שיש לשמור ביאה זו של שבת.

ואפשר, שהבורא ית"ש, בא להורות לנו בזה :

שכאשר יהיה האדם, בבחינת "תלמיד חכם",

ויקדש את השבת בלימוד תורה, אשר היא מ"עולם האצילות",

אזי, הוא יזכה לקיום מאמר הכתוב ⁵⁰, וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ, שְׂרָצוּ בְּאֶרֶץ, וּרְבוּ בָהּ",

שכן, בשעה שהוא מקדש את עולמות בריאה יצירה עשיה, אשר הם "חותם

האמת - חותם האצילות",

אזי, הוא עולה ומתעלה אל "עולם האצילות", אשר הוא שייך לסוד אלפים

ולרבבות ⁵¹.

ט. כתב ⁵² הגה"ק רבי שמשון דוד פינקוס זיע"א, וז"ל:

"לפני שקיבל יעקב את הברכות, היה ⁵³ יושב אהלים",

ואחרי שקיבלן, השתנתה לגמרי כל צורת חייו של יעקב אבינו, והוא יצא לגלות

אצל לבן ...

⁴⁸ סק"ב.

⁴⁹ שמות, לא' - טז'.

⁵⁰ בראשית, ט' - ז'.

⁵¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ח'.

⁵² בספרו הקדוש "תפארת שמשון" עה"ת, בראשית, עמודים שיב-ג'.

⁵³ בראשית, כה' - כז':

"וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים, וַיְהִי עֲשׂוֹ - אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שְׂדֵה, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם - יֹשֵׁב אֵהָלִים".

ידוע, שאברהם - יצחק ויעקב, הם המרכבה לשלושה עמודים של הנהגת הקדוש ברוך הוא בעולם -
גְדוֹל, גְבוּר, וְנוֹרָא,
שהן שלושת מידות ... גדולה - היינו חסד, גבורה, ותפארת.
והנה, חסד - נקרא ימין, וגבורה - שמאל, ותפארת - באמצע.
והכלל הוא, שהאמצע אוחז בשני הצדדים,
יש בו גם מן הימין, וגם מן השמאל.
נמצא אם כן, שכשם שאברהם ויצחק היו שני אבות, חסד מימין וגבורה משמאל,
כן היה צריך, שיהיו שני אבות למידה האמצעית -
ואכן כך היה צריך להיות מתחילה, שיעקב ועשיו יהיו שני אבות בקדושה,
יעקב, מימין, האב של 'עשה טוב',
ועשיו, משמאל, האב של 'סור מרע'.
לכן, עשיו מטבע בריאתו, כבר מבטן אמו, נמשך אחרי עבודה זרה,
משום, שזהו תפקידו ושלימותו, להתגבר על יצרו הרע, ולהגיע לשלימות במידה
המיוחדת לו,
מטעם זה, גם היה 'איש שדה', והסתובב תמיד בחוץ, כדי שיוכל להתגבר על כל
ניסיונות העולם.
ואילו יעקב, נטייתו היתה לבית המדרש, ושם ישב כל היום,
והניסיון שלו, היה, האם יתמיד בלימודו וקדושתו, או שיתעצל,
ובאמת, עמד בניסיון -
ובכל אותן שנים שישב בבית מדרשו של שם ועבר, לא נתן שינה לעיניו, והשלים
תפקידו בשלימות.
בעבור זה, יצחק רצה לתת את הברכות לעשיו, כיוון שעבודתו היא בחוץ,
הוא צריך את טל השמים ושמני הארץ, והוא יפרנס את יעקב ...

אמנם, כאשר עשיו הרשיע את מעשיו, והברכות עברו מעשיו ליעקב, ומעתה, צריך שיתקיים ביעקב מה שאמרו חז"ל⁵⁴, 'נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן',

אם כן, מעתה, גם כל הניסיונות וכלל עמוד העבודה של עשיו, עברו ליעקב, ויעקב, תפס את כל העמוד האמצעי בשני צדדיו.

לכן, עזב יעקב את בית המדרש ויצא לגלות, לדור בשכנותו של לבן הארמי, כדי שיתנסה ויעבוד גם בניסיון של 'סור מרע'.

וכך לדורות, בני יעקב צריכים לאחוז בשני העמודים,

גם העלייה בקדושה, בתוך אהלי תורה,

וגם 'סור מרע', בכל הגלויות למיניהם, וניסיונותיהם השונים בכל דור ודור.

וזה לשון המדרש⁵⁵ -

וְלַעֲוֹלָם הָבָא, כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִפְרָע מֵעֲשׂוֹ,

מָה עֲשׂוֹ עוֹשֶׂה, מִתְעַטֵּף בְּטִלְיָתוֹ כְּזָקוֹ, וּבָא וְיוֹשֵׁב לוֹ אֶצֶל יַעֲקֹב' ...

והיינו, שבאמת עשיו תחילת יעודו, היה, להיות כאחד האבות עם יעקב אבינו,

ורק כאשר הרשיע, נטל יעקב גם את עבודתו, עכ"ד.

והנה, "מידת החסד" בלבד, יכולה להביא חורבן ואבדון בעולם,

וכמאמר הכתוב⁵⁶, "וְיָאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָחִיתוֹ, בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אָמוֹ, וְרָאָה אֶת עֲרֹתֶיהָ, וְהָיָה תִרְאָה אֶת עֲרֹתוֹ, חֶסֶד הוּא, וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם, עֲרֹת אָחִיתוֹ גְּלָה, עֹנֹו יִשָּׂא".

וכמו כן, "מידת הגבורה" בלבד, יכולה לביא חורבן ואבדון בעולם, והוא פשוט.

⁵⁴ חגיגה, טו' ע"א.

⁵⁵ תנחומא, פרשת צו, אות ב'.

⁵⁶ ויקרא, כ' - יז'.

ורק "המיזוג" של "מידת התפארת", של יעקב אע"ה, מביאה קיום לעולם, וכדלהלן.

דהנה, ב"מידת התפארת", כלולים, "תורה - גבורה וחסד":

"תורה" - אשר היא בחינתו של יעקב אע"ה, בהיותו "איש תם ישב אהלים"⁵⁷.

"גבורה" - בכך שהצליח יעקב אע"ה לנצח את לבן, וכאמרו "עם לבן גרתי"⁵⁸.

"חסד" - כמאמר הכתוב "ויחן את פני העיר"^{59 60}, וכדרשת רבותינו ז"ל⁶¹ -

אמר רב, מטבע תיקן להם⁶², ושמואל אמר, שווקים תיקן להם⁶³, ור' יוחנן אמר, מרחצאות תיקן להם^{64 65}.

⁵⁷ בראשית, כה' - כז'.

⁵⁸ בראשית, לב' - ה'.

⁵⁹ בראשית, לג' - יח'.

⁶⁰ יעוין מה שכתב בזה רש"י הקדוש:

"ערב שבת היה".

ועוין ב"אלשיך" הקדוש, שכתב:

"שנתן להם מתנות רבות ... שהנחה למדינות עשה".

ועוין עוד מה שכתב הנצי"ב זיע"א מוואלאז'ין, בספרו "העמק דבר":

"נתן חן וכבוד".

⁶¹ שבת, לג' ע"ב.

⁶² דהיינו:

יעקב אע"ה, לבני המדינה.

⁶³ כנ"ל.

⁶⁴ כנ"ל.

⁶⁵ יעוין עוד בדברי רבותינו ז"ל (בראשית רבה, פרשה עט', ו'):

שקבע תחומין לעיר.

ועוין עוד בזה, בדברי ה"בית יוסף" (או"ח, סי' רצב', סוף אות א').

והנה, על מאמר הכתוב ⁶⁶, "וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם עִיר שְׁכָם, אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, בְּבֵאוֹ מִפְּדֹן אֶרֶם, וַיַּחֲנוּ אֶת פְּנֵי הָעִיר", מציינו לדרשת רבותינו ז"ל ⁶⁷ :

"שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו",

שהוא בא ללמדינו, על שלימותו של יעקב אע"ה, וכמשנ"ת.

ובפרט, שעניין ⁶⁸, "וַיַּחֲנוּ אֶת פְּנֵי הָעִיר", היה בערב שבת קודש ⁶⁹, שאז הוא זמן השלימות, וכמשנ"ת.

והוא מאמר הכתוב ⁷⁰, "תִּתֵּן אֶמֶת לַיַּעֲקֹב", בהיות "חותמו של הקדוש ברוך הוא, אמת" ⁷¹.

ב. בתפילת "אתה אחד", של מנחה של שבת קודש, אנו אומרים, "מְנוּחַת אֶמֶת וְאַמוּנָה",

והנה, מי שמידתו "אמת", זוכה ל"אמונה".

והמאמין, הרי הוא בשמחה תמיד, ביודעו שהכל מושגח, וש"אין דבר רע יורד מן השמים" ⁷².

וממילא, הוא מסלק מעל עצמו את המוות ⁷³.

ולפיכך, בחודש זה, יש להרבות בשמחה, על ידי "מידת החסד" המביאה את האדם לשמחה ⁷⁴, ולהתגבר על יצרו הרע ⁷⁵.

⁶⁶ בראשית, לג' - יח'.

⁶⁷ שבת, לג' ע"ב.

⁶⁸ בראשית, לג' - יח'.

⁶⁹ וכמו שכתב רש"י הקדוש.

⁷⁰ מיכה, ז' - כ'.

⁷¹ שבת, נה' ע"א.

⁷² מדרש "שכל טוב", (בראשית, פרשת "וירא", פרק יט' סימן כד').

⁷³ וכפי שנתבאר לעיל באות ד'.

⁷⁴ וכפי שנתבאר לעיל באות ג'.

ועיקר "עבודת השמחה", באה על ידי "שמירת שבת קודש", המשפיעה על האדם קדושה וטהרה⁷⁶.

יתן ה' יתברך, ונזכה להתחזק בכל האמור,
ובכך נתקדש בקדושת שבת קודש אשר היא שייכת אל "עולם האצילות - חותמו של הקדוש ברוך הוא". אמן.

⁷⁵ וכפי שנתבאר לעיל באות ג'.

⁷⁶ וכפי שנתבאר לעיל באות ז'.

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

הרב שלמה בן שמחה

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד

~~~~~

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרוחה בת רחל

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל
- משה מושי מקסים בן לילה תהילה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- רות חפציבה כהן (לבית פרשה) ע"ה בת פרלה תחי'
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של כל הקדושים והקדושות אשר נרצחו על קידוש ה'

במלחמת שמחת תורה תשפ"ד